

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTAMÂNĂ

Sub conducerea D-lui SILIU RĂDULESCU Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
15, STR. JULES MIHELET, 15

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR
1 Nov. 1893 — 17 Aug. 1931

Prodan Constantin. — *G. N. Bagdat al 7-lea Prim-Președinte al Curții de Casație.*

Jurisprudența română. *Inalta Curte de Casație și Justiție S. I.* — Prescripție. — Minori. (Floarea G. Popa cu Ana Gh. Stoenescu-Munteanu).

Inalta Curte de Casație și Justiție S. II. — Societăți de credit funciar urban. — Urmărire. — Privilegiu. — Avocați. (Soc. Creditului Funciar Urban din București cu Octavian Comaniciu).

Curtea de Apel din București S. V-a. — Divorț. — Treimele convenite copiilor. — Art. 285 cod. civil. (Dumitru I. G. Demetrescu cu Major Demetrescu).

Tribunalul Ilfov S. III-a cl. cor. — Statut personal. — Statut real. — Autonomia voinței părților contractante. (Maria Michler azi Maria Haim cu Soc. Creditul Carbonifer).

Bibliografie.

George N. Bagdat

Al 7-lea Prim-President al Curții de Casație

Numirea lui G. Bagdat ca Prim-President al Curții de Casație a fost poate prima dintre numirile dificile cari s'au făcut la acest post. De obicei alegerea Primului-President se face dintre Președinții Secțiilor. La retragerea lui Sc. Ferekide se găseau în ființă numai 2 președinți, deși funcționau 3 secțiuni, pentru-că am văzut, că Primul-President era și Președintele secțiunii I-a, din rațiuni de economie. Cei doi președinți la Secțiile a II-a și a III-a erau: Nicolae Mandrea și George P. Petrescu; dar nici unul, nici altul nu a reținut atenția guvernului de atunci. N. Mandrea, care a fost unul dintre cei mai buni membri ai Curții de Casație, care, incontestabil, ar fi făcut cea mai bună figură ca Prim-President, nu a fost ales, pentru-că suferise un proces disciplinar. Este exact că din acest proces, pe bună dreptate, fusese achitat, dar Regele Carol, care ținea mult la prestigiul oamenilor Casației, era de părere că ar fi trebuit să-și dea dimisia, necum să aspire la înaintare. G. Petrescu, președintele s. III, magistrat, care se aplicase a îmbogăți literatura juridică cu lucrări utile, i se reproșa de a fi obosit de vârstă și de aceea nu a putut fi ținut în seamă. Fatal, dar, alegerea trebuia să se facă dintre Consilierii Curții. Cei cari puteau aspira, în ordinea vechimei, erau: R. Opran, Cyru Oeconomu, Ioan Prodan, I. Duca și G. Bagdat.

R. Opran avea destule titluri la recunoștința par-

tidului liberal, atunci la guvern; căci organizase la 1878 justiția în Dobrogea și apoi condusese și administrația din această regiune; totuși nu a fost ales și Opran a murit cu amărăciunea în suflet de a nu fi fost ținut în seamă; probabil că nu a fost ales, pentru-că mai avea puțin de stat în magistratură și era necesar unul cu mai multă stabilitate. Lui Cyru Oeconomu i se făceau anumite reproșuri, care îl excludeau dela înaintare. Lui Ioan Prodan (care este tatăl autorului acestor rânduri) i se reproșa numai de a fi fost cauza, pentru care Titu Maiorescu, ca ministru al Justiției din 1900—1901, revenise asupra legii lui E. Stătescu din 1896 prin care rudele până la gradul al..., nu puteau funcționa la aceeași instanță. Legea lui Stătescu avea de scop să lovească în Simion Populeanu, vărul lui Sc. Ferekide, dar cu aceeași ocazie lovise și în I. Prodan, care era cumnatul lui Al. Gianni. Intre Duca și Bagdat deosebirea de vechime nu era prea mare încât să puie în discuțiune pozițiunea celui dintâi.

Chestiunea Prim-Președinției, care a fost multă vreme desbătută, limitase alegerea între Prodan și Bagdat. Acesta din urmă avea însușiri, care-l făceau să fie preferat. Fusesse distins de E. Stătescu dela care și-l apropiase D. Sturza și apoi Vintilă Brătianu; de o înfățișare agreabilă, cari dădea impresia de calm și dominațiune; cu o vază, pe care i-o dădea și bogăția cea mare; destul de tânăr pentru a putea conduce Casația mai multă vreme. Acestea erau titluri suficiente pentru a învinge pe unul, care era socotit drept prietenul ministrilor (după părerea mea, însușire de laudă în țara Românească). Pentru a face însă ca discuțiunea să nu mai fie posibilă, postul de președinte al Secției I-a a fost reînființat și în acest post a fost numit G. Bagdat; ast-fel i-a fost asigurată trecerea la Prim-Președinție. Când, la retragerea lui Ferekide, s'a liberat locul, Bagdat a fost desemnat să-i ia succesiunea, iar Prodan pentru președinția Secției I. Cel dintâi a intrat în funcțiune la 1 Aprilie 1910 cel de al doilea nu a apucat să ocupe locul, căci moare la 10 Februarie 1910 (1).

1) Vezi discursul funerar al lui C. Oeconomu la moartea lui I. Prodan. **Dreptul 1910.**

Dacă alegerea lui G. Bagdat a fost o alegere de partid, a fost însă o alegere bună. Bagdat avea reputațiunea unui magistrat bun, care-și cunoștea meseria. Aplecat mai ales către îndeplinirea strictă a îndatoririlor sale. Bun redactor de hotărâri, la care spiritul logic era de cea mai mare limpezime. Am avut ocazie de a mă convinge de această înfățișare a minții lui din unele manuscrise de ale lui, ce mi-au căzut în mână. Caligrafia frumoasă, egală și regulată ar fi, pentru cine știe să interpreteze scrisul, revelatoare pentru firea lui. Scrisul, ca și înfățișarea lui, îl arăta ca o fire liniștită, stăpână pe dânsa, una de la început și până la sfârșit, așa după cum l-am cunoscut la bătrânețe, mi-l închipui că trebuie să fi fost și la tinerețe și în copilărie. Nimic modificat: același; însă lărgit numai cu creșterea vârstei: Reflectat, hotărât, fără entusiasme, cari să-l ridice sau să-l coboare, cu viziunea limpede a țintei de urmărit către care se îndreaptă cu pașii liniștiți și siguri. Stăpân pe dânsul ca și pe cei din jurul lui; iar pe aceștia, dacă vrei să-i aduci la scopurile tale trebuie să întrebuițezi și puțină șiretenie. Această însușire i-a valorat mai târziu porecla de „vulpoi”.

El era fiul lui Nae Bagdat din familia Bagdaților dela R.-Sărat și al Cleopatrei Munteanu, din neamul boeresc al Muntenilor de la Măicânești (R.-Sărat). Născut la 1 Noembrie 1849 în comuna Patarlagele din județul Buzău, reședința plaiului Buzău, unde tatăl său era supt-kârmuitor încă de la 1847. Acesta, mai târziu, adică pe la 1864, ajunsese prefect de Ialomița al lui Kogălniceanu; Grație spiritului său reflectat și obiceiurilor modeste, strânsese o avere importantă, care se compunea din moșia Măicanesti, cumpărată de la neamurile soției lui, via de la Tohani și pivnițele din București (dealu Spirei), cari aparținuseră lui Ipsilant. Calitățile sufletești ale acestui tată le moștenise și fiul.

Studiile liceale le-a făcut la Sft. Sava, iar apoi dreptul la facultatea juridică din Paris. Se găsea la studii în 1870 pe vremea războiului franco-german și a trebuit să întrerupă studiile pentru a aștepta în Elveția sfârșitul războiului. La 1872 este licențiat cu teza despre:

Intors în țară este numit de Gen. Tell, ministru de Justiție de pe atunci, Supleant la Tribunalul Prahova. Transferat apoi la București. La Iunie 1874 procuror la Ilfov și Mai 1875 judecător la acelaș Tribunal. Deja dăduse dovezi de calitățile sale: ordine și disciplină, cari erau agreate. La venirea liberalilor în 1876 este înaintat de E. Stătescu, originar cași dânsul din Buzău, President la Trib. Comerț de Ilfov (30 Octombrie 1877). Pe atunci tribunalele de comerț aveau o altă compunere decât astăzi. Procesele se judecau de 1 president, 2 membri magistrați de profesie și 2 asesori negustori aleși pe termene de 1 an. Judecata la aceste tribunale erau ast-fel făcute încât pretau la vorba gurelor rele. Falimentele erau administrate de sindici, cari nu erau magistrați și toate obiceiurile rele se încuibaseră la acest Tribunal. Modul cum în

curs de 3 ani reușise să transforme această instituțiune îi atrăsese atenția ministrului de Justiție de atunci, E. Stătescu, un om dificil în alegerea protejaților. Pentru severitatea cu care căutase să stârpească toate relele, Stătescu și l-a apropiat și l-a păstrat mai departe, nu numai ca informator asupra personalului judecătoresc, dar și ca sfătuitor. Dar măsurile luate de el pentru a pune ordine la această secțiune nu erau pe placul acelora, care-și făceau afacerile cu procesele comerciale. De aceea, când Stătescu nu s'a mai găsit la minister, unul din succesorii lui, care nu aprecia în acelaș fel zelul lui Bagdat, a găsit că locul său trebuie dat altuia mai puțin supărător. Bagdat a fost înaintat însă Prim-President la Trib. Covurlui (5 Ianuarie 1881).

Vara și-o petrecea la una din moșiile tatălui său. La Măicânești unde se aduna și restul familiei Munteanu, s'a născut o prietenie între el și soția unui unchiu al său despre mamă: Ecaterina, soția maiorului Munteanu, fratele mamei sale. Aceasta era născută Capuțineanu, fiica vestitului profesor Stanciu Capuțineanu, elevul lui Heliade Rădulescu. Pentru un om ca Bagdat, care făcea totul cu judecată, când a înțeles că sentimentul, ce purta acestei femei era ceva serios și definitiv, și-a luat răspunderea faptei lui, chiar împotriva voinței tatălui său. S'au stabilit împreună și a dat Ecaterinei Munteanu considerațiunea cuvenită unei soții legitime, respectând totodată voința tatălui, care se opunea la căsătoria lor. Această uniune liberă avea să procreeze și o descendență.

La Trib. Covurlui nu se dusesse, considerând că înaintarea ce i se dedese era mai mult o pedeapsă, care atingea demnitatea lui. În Septembrie la o nouă schimbare de Minister, prin intervenția lui Stătescu este permutat în București, însă în calitate de procuror al Curței de Apel (11 Septembrie 1881) și peste 2 luni cu întoarcerea lui Stătescu la Justiție este trecut Supleant la aceeaș Curte (27 Noembrie 1881). La o nouă trecere a lui Stătescu la Justiție este înaintat Consilier de Curte (1 Iunie 1883) post în care stă până la 28 Noembrie 1895, când liberalii venind din nou la putere după guvernarea conservatoare de 8 ani, tot Stătescu îl înaintează Președinte de Curte.

În acest interval de 12 ani, cari în viața unui magistrat pot trece fără a lăsa urme, s'au petrecut câte-va fapte, care trebuiesc să fie notate. Ast-fel este participarea la opera legislativă a lui Stătescu. În 1884 Stătescu a pus la cale modificarea Codului de Comerț, lucrare cu care participa el la complexul de reforme ce trebuiau să succedă modificării Constituțiunii din 1883. Prin proclamația regatului în 1881 se înfăptuia cea din urmă dintre dorințele generației, care făurise unirea. Dorințele acestea fuseseră exprimate de Divanurile ad-hoc din 1857. Timp de mai bine de 20 ani partidele trăiseră din acest program al țării și acum era în întregime îndeplinit. Acum urma ca oamenii politici să se gândească la un nou program de lucru pentru viitor.

De aceea timp de câțiva ani după 1881 mințile politicianilor s'au ciocnit în discuțiuni asupra problemelor, ce reprezentau noile nevoi ale țării. În lagărul liberal erau două tendințe: deoparte ideile înaintate ale lui C. A. Rosetti, căzut sub înrăurirea ideilor socialiste ale fiului său Mircea; de altă parte ideile de înscăunare ale clasei burgheze contra clasei boeresti reprezentată de I. Brătianu. Din conflictul acestor două păreri a rezultat discordie în sânul dualității Rosetti-Brătianu, care fusese sâmburele partidului liberal. Ideile lui Brătianu au învins și reforma Constituției, s'a făcut în sensul vederilor lui; Rosetti învins s'a retras cu totul din viața politică. În opera comună a partidului liberal de aplicare a acestor modificări Constituționale, lui Stătescu i-a revenit partea de reformă a justiției comerciale, cât și a codului de comerț.

Bagdat, care se arătase atât de destoinic în conducerea Tribunalului de Comerț a fost utilizat de Stătescu la organizarea acestei justiții și la redactarea noului cod de comerț, făcând parte din comisia alcătuită în acest scop.

Dar Stătescu, care credea că are drept la recunoștința sa, ar fi vrut să-l utilizeze și în politica sa, care a fost totdeauna făcută cu o patimă de om bolnav. De aceea, când a fost să se judece procesul lui Alexandrescu, atentatorul la viața lui I. Brătianu, Bagdat a fost delegat cu presiderea curței cu jurați. Se voea implicarea partidului conservator în acel atentat, și acest lucru se aștepta dela presidentul Curței cu jurați; însă probitatea lui nu s'a putut preta la acest joc.

Tot în acest interval încetează din viață și tatăl său. Acum își poate pune în aplicare gândul său, pe care-l avusese totdeauna. Se căsătorește cu aceea, care fusese tovarăsa lui de viață mai bine de 20 de ani; nu numai pentru a recunoaște o stare, care pentru el fusese definitivă încă dela început, dar și pentru a legitima cei doi copii: un băiat și o fată, care se născuseră din unirea lor.

Acum se găsea și în fruntea unei averi importante, care i-ar fi putut da posibilitatea unui trai luxos; însă deprinderea vieții modeste, dusă până atunci, a continuat-o și mai departe. Din economiile venitului a putut să sporească această avere. A sporit comerțul său de vinuri, anexând la renumitele pivniți și un local de desfacere pentru vinul din viile Bagdat. A cumpărat și o moșie: Prajani în Prahova, situată într-o regiune de dealuri, care avea și un frumos conac, clădit de familia Zănescu. În mintea lui această moșie ar fi vrut să o dăruiască prietenului său E. Stătescu, care avea nevoie de aer de munte pentru boala de piept de care suferea; însă acesta nu a primit-o și ast-fel Prajani au devenit reședința de C. Schina și G. Bagdat.

Aici s'a petrecut căsătoria fiicei lui Bagdat cu fiul lui Skina, căsătorie pusă la cale de Stătescu, ea să lege împreună pe cei doi mai buni prieteni ai săi, C. Schina și G. Bagdat.

Dela Stătescu a fost adoptat ca sfătuitor juridic de

D. Sturza. Cu marea avere de care dispunea, intrase în legătură cu băncile. D. Sturza care avea ură pentru avocați, se adresa lui, când avea nevoie de vre-o lămurire ujridică. Dela D. Sturza îl adoptase și Vintilă Brătianu, care a avut ocazie să-l aprecieze în comisia agrară, înființată după revoltele din 1907 și care avea de scop aplicarea legilor de reformă agrară.

La 1899, deși nu se găsea la putere protectorul său Stătescu, a fost înaintat Consilier la Curtea de Casație. Aci credea că-și va face un sfârșit de carieră fără a nădăjdui că va ridica mai departe treptele ierarhiei judecătorești.

Au trebuit împrejurările, pe cari le-am expus la început, pentru ca la 1909 să fie numit President al Secției I, loc reînființat inadins pentru el și care era o indicațiune că va urca și ultima treaptă a Magistraturei. La 1 Aprilie 1910 a fost Prim-President.

De cum a venit în post, omul de ordine, ce era, a luat vre-o câte-va măsuri de mică importanță, însă, cari aveau de scop să îndrumeze regularitatea serviciului.

Din raportul pe care l-a făcut la 1 Septembrie 1911 se poate vedea cari erau ideile lui asupra instituțiunei, ce conducea. Se aplicase o lege nouă, aceea a lui Toma Stelian. Aceasta făcuse să se nască oare-cari dificultăți pe care le arăta în acest raport. El cere ca recursurile civile să fie atribuite și secțiunilor II și III și să se acorde Primului-President dreptul de a fixa numărul de recursuri ce trebuiesc repartizate la aceste secțiuni. Să se descarge consilierii secțiunei a II-a de obligația de a face rapoarte la recursurile corecționale. Să se modifice legea recensământului general și legile financiare în ce privește compunerea Comisiunilor de judecată. Apoi exprimă păreri pentru organizarea arhivelor; pentru pensionarea atât a membrilor Curței, cât și a personalului inferior. În ce privește problemele de drept, cari s'au născut în cursul anului și cari cer intervenția legiuitorului, menționează pe aceea a relațiunilor dintre acțiunea comercială de faliment și acțiunea penală de bancrută, cerând să fie rezolvat conflictul în sensul dispozițiunilor din Condica Italiană.

În timpul cât a fost Prim-President, i-a fost dat să conducă desbaterile într'un proces, care pe vremea lui a răscolit cele mai mari patimi, dar a dat ocaziunea de a se pune o problemă de drept de cea mai mare importanță: aceea a raporturilor dintre puteri în Stat. Acest proces a fost procesul tramvaelor din 1912 pentru care partidul liberal și partidul conservator s'au încăerat într'o luptă de drept, care avea să fie unul dintre cele din urmă, înainte de dispariția partidului conservator. În acest proces a arătat toată puterea lui de stăpânire și toată abilitatea de manevrare a celor din jurul său, căci în soluțiunea ce Curtea de Casație a dat sub inspirația lui, a fost salvardat principiul autonomiei justiției, de păstrare în puterea judecătorească a dreptului de cenzurare a Constituționalității legilor. Față de acest rezultat,

este indiferent, dacă această soluțiune coincidea și cu interesele partidului liberal.

Dela acest proces prestigiul său crescuse și noii camarazi intrați în Curte vedeau în el o putere și-i dăduseră o poreclă care nu trebuie luată în sens rău.

E de mirare cum, cu calitățile de ordine ce avea, în intervalul de 7 ani, cât a fost Prim-President să nu mai fi făcut vre-un alt raport asupra problemelor, ce se vor fi născut în acest interval. Probabil că starea de război în care am intrat dela 1912 și care întorcea atențiunea în altă parte, să-l fi deturnat dela această îndatorire.

În agitația în care intra țara cu războiul cel mare din 1916, el pleacă cu parte din Curtea de Casație la Iași. A prezidat ședințele, ce Curtea se străduise a face să înceapă în foaerul Teatrului Național de acolo. Apoi la vremurile de mare întristare a plecat cu Casația la Kerson. Limita de vârstă îl atinsese acolo prin Nov. 1917, așa că a fost pus la retragere. Intors din Rusia, restul timpului din refugiu l-a petrecut la Botoșani împreună cu familia sa.

La întoarcere în teritoriul fost ocupat, și-a reluat ocupațiile de conducerea averei lui rămasă în părăsire. Suferise mari pierderi și s'a pus din nou metodic pe lucru.

Vintilă Brătianu știuse să-l aprecieze încă din 1907 când lucrase, în mod gratuit, la planul de reforme agrare timp de aproape 2 ani.

Reputația lui de bun sfătuitor juridic nu dispăruse. Vintilă Brătianu știuse să-l aprecieze încă din 1907 când lucrase, în mod gratuit, la planul de reforme agrare timp de aproape 2 ani. De aceea, atât pentru acest motiv, cât și pentru vaza de fost șef al magistraturei, a fost ales President al Consiliului de administrație al Băncii Românești. În această calitate a rămas până la sfârșitul vieții.

De alt-fel acest sfârșit se apropia și de la moartea soției lui a fost precipitat către acest sfârșit. Fără această femeie, care era jumătate din ființa lui, se simțea suflet stingher pe lume. Nu-și mai vedea rostul lui pe pământ, cu toate că ar fi putut găsi mângâere în nepoții, cari se născuseră din copiii lui. Într-o scrisoare, pe care o adresează unei nepoate, la care ținea mult, îi descrie inutilitatea vieții lui și chemarea din lumea cealaltă a sufletului soției sale. Îi arăta cum în stare de veghe sau în vis vede pe aceea cu care trăise aproape 50 ani.

Această împrejurare desvăluie dintr'odată o latură nebănuită în sufletul lui, ce s'ar fi zis că e plecată numai asupra materialității. Aceasta dovedește că elementele contrarii se întâlnesc și se îmbină în orice suflet dar numai să aibă ocazie de a se manifesta.

În ziua de 9 Octombrie 1919 când și-a dat duhul într'un acces de angină de piept, a murit cu fericirea și liniștea creștinească a aceluia care avusese sentimentul vieții de dincolo de moarte.

Const. Prodan
Procuror pe lângă Curtea de Apel
din București

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența de la 22 Februarie 1932

Președinția D-lui Al. Iuca, președinte

Floarea G. Popa și alții cu Ana Gh. Stroescu-Munteanu

PRESCRIPTIE. — MINORI. — INVOCAREA EI ÎN FAVOAREA MINORILOR. — ART. 1876 C. CIVIL.

Dacă potrivit art. 1876 c. civil, prescripția nu poate curge contra minorilor, această prescripție însă poate fi invocată de ei în favoarea lor, ast-fel că instanța de fond când constată că prescripția a fost întreruptă prin minoritatea aceluia care tocmai invocase prescripția în favoarea sa, comite un exces de putere și face o greșită aplicare a art. 1876 c. civil.

No. 253. — Admis recursul făcut de Floarea Gh. Popa, Gh. Popa soț pentru autorizare, Radu Gr., C. Gr. Ramadan, Vasilica, Ștefan Balog și Ștefan Balog în contra deciziunii cu No. 552/930 a Curții de Apel din București S. II dată în proces cu Ana Gh. Stroescu-Munteanu.

Curtea deliberând,

Având în vedere motivul I de casare.

„Omisiune esențială; nemotivare; exces de putere; violarea art. 643 și 1876 c. civil; greșită interpretare a acestor texte de lege”.

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs, din care rezultă că Ana Gh. Stroescu-Munteanu, Dobrița Turcu, Elena Spirea Grigore, intimați și Parascioiv Georgescu — azi decedat — și reprezentat prin soția sa, intimata Emilia Georgescu, au introdus în contra lor: Floarea Gh. Popa, Gh. Popa, soț pentru autorizare, Radu Călin Gh. Ramadan, recurenți și în contra Niculinei Grigore Ramadan, tutore a minore¹ Vasilica Gr. Ramadan, devenită prin căsătorie Vasilica Ștefan Balog, — azi recurentă, — acțiune în revendicarea unui teren cu vie și pomi roditori, în întindere de 3061 m. p., situat în București Strada Luncii, în vatra Mănăstirii Văcărești, cu 40.000 lei daune pentru tăerea pomilor roditori și 12.000 lei valoarea fructelor culese; — ambele instanțe de fond au admis acțiunea în revendicare și au respins acțiunea în ce privește daunele și valoarea fructelor pretinse, și spre a decide astfel, instanța de apel — Curtea de Apel București Secția II-a — a adoptat în totul motivele de fapt și de drept ale primei instanțe — Tribunalul Ilfov Secția III-a c. c. — care prin sentința No. 241/927, a constatat că locul în chestiune a fost dat ca zestre, în 1874, defunctului Spirea Gheorghe, decedat în 1890; că, reclamanții-intimați sunt moștenitorii săi și deci, zice instanța de fond, ei sunt proprietarii locului revendicat.

Având în vedere că, înaintea ambelor instanțe de fond, pârții-recurenți au susținut că au stăpânit terenul mai bine de 30 ani și, deci, au dobândit proprietatea lui prin prescripția de lungă durată;

Că, ambele instanțe de fond au înlăturat această susținere, pe motiv că, deși din depozițiile martorilor audiați rezultă că într'adevăr pârții-recurenți au stăpânit terenul timp de 30 ani, totuși ei n'au putut dobândi proprietatea terenului prin prescripție, deoarece printre cei împotriva cărora trebuia să curgă

prescripția, se afla minora Vasilica Gr. Ramadan, în contra căreia prescripția nu poate curge.

Având în vedere că, prin motivul I de casare, se pretinde că instanța de fond a violat și interpretat greșit art. 1876 c. civ., și a comis exces de putere, întrucât, judecând că prescripția nu poate curge în contra minorii Vasilica Gr. Ramadan — azi Vasilica St. Balog, recurentă — n'a ținut seamă de faptul că prescripția nu se invocase în contra ei, spre a fi cazul la aplicarea în privința ei a art. 1876 c. civ.; că, din contră, dânsa invocase, împreună cu ceilalți recurenți, prescripția în contra intimaților, printre cari nu se aflau minori și nu era cazul a se considera prescripția întreruptă din cauza minorității sale conform art. 1876 c. civ.;

Considerând că, în adevăr, din cuprinsul deciziei atacate cu recurs, se constată că, intimații, introducând, în contra recurenților, acțiunea în revendicare de față, aceștia, printre cari se afla și minora Vasilica Gr. Ramadan, — azi devenită prin căsătorie Vasilica St. Balog, — au invocat ca mijloc de apărare contra intimaților, prescripția de lungă durată a locului în litigiu;

Considerând că prescripțiunea, care, potrivit art. 1876 c. civ., nu poate curge în contra minorilor, poate fi însă invocată de ei;

Că, instanța de fond, deși constată că prescripția se invocase de recurenții-pârâți și că aceștia au stăpânit terenul în litigiu timp de peste 30 de ani, — totuși consideră prescripțiunea întreruptă prin minoritatea recurentei Vasilica Gr. Ramadan, fără însă a observa că minora Vasilica figura tocmai printre pârâții cari invocaseră prescripțiunea, iar nu printre intimați în contra cărora se invocase prescripțiunea;

Că, dar, astfel fiind, numai prin exces de putere și greșită aplicare în speță a art. 1876 c. civ., a înlăturat acest mijloc de probă, pe considerațiunea că prescripția care se invocase de însăși minora n'ar curge în contra ei;

Că, deci, motivul I de casare este întemeiat din acest punct de vedere și, așa fiind, urmează a se admite recursul fără a se mai discuta celelalte motive de casare;

Considerând, în ce privește cheltuelile de judecată cerute de recurenți, că, apreciind, Curtea le fixează la suma de lei trei mii.

Pentru aceste motive, casează.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența de la 30 Ianuarie 1933

Președinția D-lui N. Bădescu-Roșiori, consilier

Societatea Creditul Funciar Urban de București cu Avocat Octavian Comaniciu

SOCIETĂȚI DE CREDIT FUNCICIAR URBAN. — PROCEDURA URMĂRIRILOR. — APLICAREA ÎN TERITORIILE ALIPIȚE
SOCIETATEA DE CREDIT FUNCICIAR URBAN. — MIJLOACE DE URMĂRIRE. — PRIVILEGIU.

AVOCAT. — PLATĂ DE ONORARIU. — PRIVILEGIU. — ART. 42 DIN VECHEA LEGE ȘI 75 DIN NOUA LEGE A CORPULUI DE AVOCAȚI.

1°. Dispozițiunile cuprinse în titlul II al legii privitoare la societățile civile de credit funciar urban, referitor la procedura urmăririlor, se aplică și în teritoriile alipite, pentru împrumuturile ipotecare, acordate de aceste societăți, existente la data punerii în aplicare a acestei legi, 20 Martie 1926.

2°. Dreptul acordat prin art. 20 din lege societăților de credit funciar urban, de a cere și urmări pentru plata anuităților, dobânzilor și cheltuelilor, chiriile imobilelor ipotecate direct de la chiriași, operează o adevărată novațiune de creditor, iar plata chiriei ce urmează a se efectua în acest mod nu poate fi nici suspendată nici întârziată prin contestațiuni, urmăriri sau poprii făcute fie de către proprietari fie de orice altă persoană, art. 9 din lege prevăzând că privilegiul recunoscut unor asemenea societăți au rang imediat după acela al tezaurului public pentru impozite datorate de imobil.

3°. Privilegiul recunoscut avocaților pentru onorariile cuvenite, atât prin art. 42 din vechea lege cât și prin art. 75 al. 2 din noua lege pentru organizarea corpului de avocați, se întinde numai asupra sumei sau averii mobile conservată sau intrată în patrimoniul clientului prin serviciile prestate de avocat.

No. 109. — Admis recursul făcut de către Creditul funciar urban București în contra încheerii Trib. Brașov S. I cu No. 283/932-6 în proces cu Octavian Comaniciu.

S'au ascultat D-nii avocați Aurel Mateescu pentru societatea recurentă și Valer Roman pentru intimat.

Curtea deliberând,

Asupra recursului introdus de Creditul Funciar Urban București în contra încheerii tribunalului Brașov secțiunea I-a Ca. 283.6.932

Văzând motivele de casare astfel formulate :

Nemotivare. — „Violarea art. 9 și 37 din legea privitoare la societățile civile de credit funciar urban din 19 Martie 1926 și greșita aplicațiune a art. 42 vechea lege și art. 75 al. 2, din noua lege a avocaților.“

Desvoltarea motivelor. — „Societatea Creditul Funciar Urban din București pe baza art. 9 și 37 din legea privitoare la societățile civile de credit funciar urban din 19 Martie 1926, a făcut notificare de plată atât chiriașului O. Fasnacht cât și celorlalți chiriași ai imobilului din Brașov strada Ciocrac ipotecat societății noastre cu actul înscris la No. 473 și 474/930 de Judecătoria Mixtă Brașov, proprietatea debitorului Ioan T. Ionescu. Chiriașul O. Fasnacht în urma notificării făcută a consemnat chiria primului trimestru din 1932 în sumă de lei 11570 sub recipisa cu No. 117 din 1932 a administrației financiare Brașov și recipisa a depus-o la judecătoria ocol Mixt Brașov care a liberat-o Creditului D-lui Octavian G. Comaniciu avocat din Brașov făcând recurs, Tribunalul Brașov sec. I, prin decisul No. Ga. I. 283/5/932, din 13 Februarie 1932, atacată prin recursul de față a dispus să i se elibereze d-sale suma pe motiv că are un drept privilegiat înaintea Creditului, violând art. 9 și 37 din legea creditelor urbane din 1926 și aplicând greșit art. 42 din legea veche și art. 75 al. 2, din noua lege a avocaților.

„In adevăr : conform art. 42 și 75 al. 2, din legea avocaților menționată, avocatul are un privilegiu special asupra sumei sau averii mobile conservată sau intrată în patrimoniul clientului prin serviciile prestate de avocat. In procesul judecat de tribunal din nimic nu se constată existența acestui privilegiu adică că chiria consemnată de chiriaș a fost conservată sau intrată în patrimoniul clientului prin serviciile prestate de avocat (nemotivare și greșita aplicare a art. 42 și 75 al. 2, legea avocaților). In al doilea rând chiar în ipoteza contrarie, creditorul Oc. G. Comanicu nu avea nici un drept de rang sau prioritate, pe deoparte pentru că suma consemnată de chiriaș ca chirie pe trimestru Ianuarie 1932 nu a putut fi cuprinsă în poprirea făcută de acesta în 1931, pe alte rate de chirii decât cea de față, care în urma notificării făcute chiriașului 26 și 28 Septembrie 1931, a încetat de a mai aparține, proprietarului, ci Creditului, prin novațiunea de creditor pe baza art. 37 legea creditelor urbane (violarea art. 37 l. creditelor) pe de altă parte pentru că prin art. 9 din legea specială a creditelor funciare urbane din 1926, societatea are un privilegiu special asupra veniturilor și produselor de orice natură ale bunului ipotecat și care are rang imediat după al tezaurului public, pentru impozitele datorite de imobil (violarea art. 9 și 37 din legea creditelor urbane din 1926)”.

Având în vedere că din examinarea încheerii supusă recursului rezultă că în urmărirea pornită de avocatul Octavian Comanicu în contra debitorului său Ioan T. Ionescu, s'au poprit în mâinile chiriașilor imobilului debitorului, situat în Brașov str. Ciocrac, chiriile datorate, cu procesele verbale din 7 Februarie și 11 Iunie 1931 ;

Că însă recurenta societatea Creditul Funciar Urban a poprit și ea în mâinile acelorași chiriași, aceleași chirii, cu notificările comunicate acestor chiriași la 26—28 Septembrie 1931 ;

Că în urma consemnării de către chiriași a chiriilor datorate, Societatea recurentă a cerut să i se libereze recipisa de 11570 lei, consemnată de Oscar Fasnacht, însă față de opunerea Creditorului următor Dr. Octavian Comanicu, înregistrată la 4 Ianuarie 1932, judecătoria Brașov prin încheerea No. 16776/931 din 19 Ianuarie 1932, ordonă liberarea recipisei societății recurente, în baza art. 37 din legea societăților de Credit funciar urban din 19 Martie 1926 deși execuția făcută de creditorul avocat Oct. Comanicu era anterioară notificării Creditului ;

Că atacându-se cu apel această încheere de către creditorul următor. Tribunalul Brașov s. l-a prin încheerea No. Ga. 283.5.932, o reformează, ordonând ca recipisa mai sus arătată, precum și acele ce se vor mai depune, până la concurența pretențiunii următorului să se libereze acestuia.

Că tribunalul pentru a da această soluțiune motivează, că, de oarece creditorul următor a poprit mai întâi chiriile, a dobândit un drept de proprietate

și că potrivit art. 42 din vechea lege și 75 al. 2, din noua lege a avocaților, aceștia au un drept de privilegiu, imediat după Stat, înaintea ori cărei alte creanțe privilegiate, în ce privește onorariile avocaților.

Că declarând recurs în contra acestei încheeri Societatea de Credit Funciar Urban București, susține că instanța de fond a violat art. 9 și 37 din legea privitoare la societățile civile de credit funciar urban din 19 Martie 1926, de oarece Societatea făcând notificarea de plată, în baza acestor texte, atât chiriașului Fasnacht cât și celorlalți chiriași ai imobilului din Brașov str. Ciocrac, ipotecat societății recurente cu actul înscris la No. 473 și 474/930 de judecătoria mixtă Brașov, din momentul facerii notificării (26 și 28 Septembrie 1931), suma consemnată de chiriași ca chirie pe trimestrul Ianuarie 1932, a încetat de a mai aparține proprietarului Ion T. Ionescu ci Creditului, având loc o novațiune de creditor, și deci poprirea făcută de creditorul următor în 1931 nu se mai poate exercita în privința unor sume ce nu mai aparțineau debitorului Ion T. Ionescu, că pe de altă parte, adaugă recurenta Societatea are un privilegiu special potrivit art. 9 din legea specială a Creditului asupra veniturilor și produselor de orice natură ale bunului ipotecat și care are rang imediat după al tezaurului public, pentru impozitele datorite de imobil.

Că — mai susține recurentul — tribunalul a făcut și o greșită aplicațiune a art. 42 din vechea lege și art. 75 al. 2 din noua legea a avocaților de oarece privilegiul special despre care se vorbește în aceste texte urmează a se exercita asupra averii conservate sau intrate în patrimoniul clientului prin serviciile prestate de avocat, ori din nimic nu se constată că chiria consemnată de chiriaș a fost conservată sau intrată în patrimoniul clientului prin serviciile prestate de avocatul Octavian Comanicu.

Considerând că în titlul II al legii privitoare la societățile civile de credit funciar urban referitor la procedura urmărilor se prevăd dispozițiuni cu caracter special cari potrivit art. din lege urmează a se aplica și în teritoriile alipite, pentru împrumuturile ipotocare, acordate de societățile de credit funciar urban existente la data punerii în aplicare acestei legi, 20 Martie 1926 și deci și de societatea recurentă.

Considerând că prin art. 37 de sub capitolul II din lege, referitor la urmărirea imobiliară se prevede că executarea creanțelor societăților de credit funciar urban se va face în conformitate cu dispozițiunile prevăzute de art. 17, 18, 19 și 20 din lege.

Considerând că prin art. 20, pe lângă alte mijloace de executare a debitorilor săi se prevede în aliniatul 11 al acestui articol că societatea mai are dreptul să ceară și să urmărească pentru plata anuităților, dobânzilor și cheltuelilor chiriile și veniturile de orice natură ale imobilelor ipotecate, direct dela chiriași, aceștia fiind de drept obligați — fără nevoie de jude-

cată — din momentul notificării de plata ce li s'a făcut, la plata chiriei direct către societate, având loc o adevărată novațiune de creditor.

Considerând că potrivit normelor indicate prin acelaș text, plata chiriei ce urmează a se efectua în acest mod nu va putea fi suspendată nici întârziată prin contestațiuni, urmăriri sau popriri făcute fie de proprietari, fie de orice altă persoană nici chiar în caz de urmărire a fiscului pentru impozitele datorate de imobil, chiriașul fiind obligat în atare situațiuni să plătească mai întâi impozitele și în urmă Societății restul chiriei.

Considerând că prin art. 9 din lege se prevede în această privință că privilegiul recunoscut unor asemenea societăți — care funcționează în baza arătatei legi — are rang imediat după acela al tezaurului public pentru impozitele datorate de imobil.

Considerând că, după cum rezultă și din articolul 47 al legii, numai în ce privește organele de executare urmează a se aplica la urmăririle întreprinse de aceste societăți și dispozițiunile legii cărților funduare.

Considerând că de asemeni, tribunalul a interpretat greșit dispozițiunile art. 42 din vechea lege și art. 75 al. 2 din noua lege pentru organizarea Corpului de avocați din 28 Decembrie 1931, de oarece recunoscându-se prin aceste texte avocaților pentru onorariile cuvenite, dreptul de privilegiu asupra sumei sau averii mobile conservată sau intrată în patrimoniul clientului prin serviciile prestate de avocat — privilegiu care urmează a veni în rang imediat următor după privilegiul Statului, înaintea oricărei alte creanțe privilegiate — asemenea dispozițiuni nu au a fi aplicate în speță, întrucât nu se poate susține că chiriile consemnate de chiriașul imobilului, proprietatea debitorului, Ion T. Ionescu sunt conservate sau intrate în patrimoniul acestuia prin serviciile prestate de avocatul Dr. O. Comaniciu.

Considerând că astfel fiind, întâetatea privilegiului recunoscut societății recurente, apărând în chip evident, recursul urmează a se admite, a se casa încheerea mai sus arătată a tribunalului Brașov, dispunându-se trimeterea cauzei la aceiași instanță spre o nouă judecare.

Pentru aceste motive casează.

CARTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. V-a

Audiența de la 8 Martie 1935

Preșidenția D-lui Pandele Theodorescu, consilier

Dumitru I. G. Demetrescu cu Maior G. Demetrescu

DIVORȚ. — TREIMEA ACORDATĂ COPIILOR ÎN NUDĂ PROPRIETATE. — DREPTUL SOTULUI DE A O RĂSCUMPĂRA. — INSTRĂINAREA IMOBILULUI. — ART. 285 COD. CIVIL.

DIVORȚ. — TREIMEA ACORDATĂ COPIILOR. — SENTINȚA DE DESPĂRTENIE. — RECUNOAȘTEȚEA TREIMEI ÎNTR'UN RAPORT MAI MARE DE CÂT DREPTUL DE PROPRIETATE AL SOTULUI. — ART. 285 COD. CIVIL.

1°) Dreptul acordat prin art. 285 cod. civil sotului, împotriva căruia s'a pronunțat sentința de divorț, de a răscumpăra treimea

cuvenită în nudă proprietate copiilor, poate să fie exercitat și în cazul când soțul a instrăinat imobilul grevat de această sarcină, de oare-ce art. 285 nu face nicăeri vre-o decădere din această împrejurare, iar conflictul de drept care s'ar putea naște în această privință, nu ar putea exista de cât între soțul care și a vândut acel imobil și terțiul achizitor, iar nici de cum între părintele vânzător și copii, cari n'au nici un interes în acest conflict, din moment ce li se oferă, conform cu legea, de zece ori venitul porțiunii cari a trecut în urma sentinței de divorț în patrimoniul lor.

2°). Chiar dacă prin sentința de divorț se recunoaște treimea cuvenită copiilor în nudă proprietate asupra întregului imobil, totuși acest drept al lor, în cazul când soțul nu ar fi proprietar pe întreg imobilul, nu poate fi socotit de cât în raport cu porțiunea asupra căreia acesta are dreptul de proprietate, de oarece dreptul copiilor conferit prin art. 285 cod. civil decurge dela lege, iar nu din hotărârea judecătorilor, care nu are alt efect de cât de a opera transmisiunea dreptului stabilit de lege, prin transcrierea ei în registrele respective.

No. 58. — Respins ca nefundat apelul făcut de pârâțul Dumitru I. G. Dumitrescu în contra sentinței Trib. Ilfov S. I cu No. 1339/932 în proces cu Maior Demetrescu.

Curtea,

Asupra apelului de față făcut cu petiția înregistrată la No. 2817/932 de către Zoe Ionescu Fulga, cu autorizația soțului său, în calitate de mamă și reprezentantă legală a minorului său fiu Dumitru I. Gr. Demetrescu, astăzi devenit major și prezintă personal în instanță, în contra sentinței civile cu No. 1339/931 și a Jurnalului cu No. 6785 din 11 Aprilie 1930, pronunțată de Tribunalul Ilfov Secția I-a Civ. Cor., precum și asupra aderării la apel făcută de Maior S. Demetrescu prin petiția înregistrată la No. 11123 din 31 Decembrie 1931.

Având în vedere actele dela dosar și susținerile orale și scrise ale părților.

Având în vedere că din actele dela dosar se constată următoarele :

Cu petiția înreg. la Tribunalul Ilfov Secția I-a c. c. sub No. 49869/928, Maiorul I. Gr. Demetrescu a intentat acțiune civilă în contra pârâtei la acea instanță Zoe Ionescu Fulga în calitate de mamă și reprezentantă legală a fiului său, minor atunci, Dumitru I. Gr. Demetrescu și a cerut ca să se stabilească valoarea cotei legale de 2/9 în nudă proprietate din imobilul din Pitești B dul Elisabeta No. 9, care pe baza sentinței de divorț a Tribunalului Ilfov Secția IV-a c. c. cu No. 103/920 și conform cu legea a trecut în patrimoniul fiului său Dumitru I. Gr. Demetrescu și ca consecință să se dispună degrevarea imo-

bilului de această sarcină, autorizându-l să depună la Casa de Depuneri o sumă ce ar reprezenta de 10 ori venitul acelei porțiuni în conformitate cu art. 285 c. c.

Tribunalul după ce prin jurnalul interlocutoriu cu No. 6785 din 11 Aprilie 1930 a admis în principiu acțiunea, constatând că drepturile minorului Dumitru I. Gr. Demetrescu sunt de 2/9 din imobilul din Pitești B-dul Elisabeta No. 9 adică o treime din cele două treimi pe care tatăl său reclamant avea în acel imobil, a încuviințat facerea unei expertize pentru a se constata valoarea locativă a imobilului.

În executarea acestui jurnal se efectuează o expertiză care constată la 26 Ianuarie că valoarea locativă a imobilului la data expertizării este de lei 81.000 anual sau lei 18.000 pentru cele 2 din 9 părți cari aparțineau minorului; iar printr'un supliment de expertiză încuviințat de tribunal, acelaș domn expert Inginer Teodorescu, stabilește valoarea locativa a aceluiași imobil, însă socotită la data de 20 Noembrie 1928 când s'a introdus cererea, la suma de 99.500 lei sau pentru cele 2/9 ale minorului la suma de 22.000 lei.

Între aceste două cifre, Tribunalul luând în considerațiune evaluarea din primul raport de expertiză ca fiind calculată la venitul imobilului din momentul mai apropiat dărei sentinței, când se socotește ca făcută răscumpărarea, a stabilit conform art. 285 cod. civ. prin înmulțirea cu 10 a sumei de 18.000 lei venitul pentru cele 2/9 treimea minorului, suma de 180.000 pe care reclamantul să o depună pe numele minorului pentru răscumpărarea acelei treimi.

În contra sentinței tribunalului se face apelul de față de către mama și reprezentanta legală a minorului Dumitru I. Gr. Demetrescu, iar reclamantul Maior Gr. Demetrescu face și dânsul o aderare la acest apel.

Având în vedere că fostul minor Dumitru I. Gr. Demetrescu, azi major în susținerea primului motiv de apel formulat de mama sa ca reprezentantă legală în timpul când era minor, arată că greșit Tribunalul a admis acțiunea tatălui său, Maior I. Gr. Dumitrescu, de oarece acesta vânzând Băncii Naționale încă din anul 1927, imobilul din Pitești, numai poate exercita astăzi dreptul de a răscumpăra treimea care i-a fost recunoscută în nudă proprietate prin sentința de divorț a părinților săi.

Având în vedere că apelantul își întărește acest motiv de apel cu argumentul că dreptul pe care conferă art. 285 cod. civil soțului vinovat, de a răscumpăra porțiunea atribuită copilului, fiind un drept personal numai poate fi exercitat dacă părintele, ca în cazul de față, a vândut imobilul.

Considerând că din moment ce art. 285 cod. civ. acordă soțului împotriva căruia s'a pronunțat sentința de divorț dreptul de a cere răscumpărarea porțiunii cuvenită în nudă proprietate copiilor, oferind de 10 ori venitul acelei porțiuni, fără să-l condiționeze și fără să-i opună vre-o îngrădire, ar fi ca peste dispo-

zițiunile legii să se creeze o restricțiune de care să se lovească acest drept, dacă s'ar decide că părintele numai poate să-l exercite de va fi înstrăinat imobilul grevat de sarcina creiată prin aplicațiunea art. 285 cod. civ., când acest text de lege nu face nicăeri vre-o decădere din această împrejurare.

Că tocmai, acest drept acordat soțului declarat vinovat, prin sentința de divorț de a răscumpăra treimea din averea sa trecută în nudă proprietatea copiilor, fiind un drept personal — așa după cum de altfel și apelantul spune în petiția de apel — nu poate fi socotit ca înstrăinat, odată cu trecerea imobilului grevat de o asemenea sarcină către un terțiu achizitor.

Considerând că de altfel dreptul și interesul soțului de a exercita această răscumpărare, chiar în caz de înstrăinare a imobilului, apare evident, de oarece prin această răscumpărare el se pune la adăpost de o eventuală acțiune în reziliere sau în daune din partea terțiului achizitor care a înțeles să cumpere imobilul său liber de orice sarcină.

Că în tot cazul dacă această chestiune ar putea naște un conflict, conflictul nu ar putea să existe decât între soțul care și-a înstrăinat imobilul apăsător de sarcina creiată de lege în favoarea copiilor, și terțiul achizitor, iar nici de cum între părintele vânzător și copii, cari n'au nici un interes în acest conflict, din moment ce li se oferă conform cu prescripțiile art. 285 cod. civ. de 10 ori venitul porțiunii care în urma sentinței de divorț a trecut în patrimoniul lor, ori în speță, terțiul dobânditor care este Banca Națională nu a pornit nici o intervenție pentru a face vre-o obiecțiune sau a formula vre-un drept în acest proces.

Că deci, acest prim motiv de apel urmează a fi înlăturat ca nefondat.

Având în vedere că prin al doilea motiv de apel, apelantul susține că greșit tribunalul a constatat că drepturile sale în imobilul din Pitești sunt numai de o treime din 2/3, când sentința de divorț a trecut asupra sa în nudă proprietate o treime din întreg imobilul.

Considerând că drepturile copiilor asupra unei treimi nudă proprietate din averea părintelui lor care a fost declarat vinovat, prin sentința de despărțenie decurg dela lege, iar nu din hotărârea judecătorilor, care nu are alt efect decât să opereze transmisiunea dreptului fixat de lege prin transcrierea ei în registrele respectiva.

Că deci dacă în sentința de divorț se prevede că se recunoaște dreptul apelantului la o treime din averea soțului pârât compusă din imobilul din Pitești B-dul Elisabeta No. 9, prin aceasta nu s'a putut trece în patrimoniul apelantului decât o treime din cele două treimi cari erau drepturile soțului în imobilul din Pitești, iar nu de o treime din întreg acest imobil, când acest imobil nu aparținea soțului decât pentru 2/3, căci altfel ar fi ca să se acorde copiilor prin sentința de despărțenie un drept mai mare decât legea a voit să le dea.

Că deci și acest motiv de apel urmează a fi respins ca nefondat.

Având în vedere că în ce privește cel de al treilea și ultim motiv de apel prin care apelantul se plânge că valoarea imobilului este mult mai mare decât cea apreciată de Tribunal, Curtea urmează a-l respinge, întrucât găsește justă aprecierea tribunalului și apelantul nu a adus în fața Curții nici un element nou din care să reiasă că tribunalul s'a înșelat în aprecierea sa.

Că astfel fiind apelul lui Dumitru I. Gh. Demetrescu urmează să fie respins.

În ce privește aderarea la apel făcută de către intimatul Maior I. Demetrescu.

Având în vedere că acesta susține că valoarea locativă a porțiunii convenită copilului său având a se socoti într'o perioadă cât mai apropiată de darea sentinței și cum dela pronunțarea tribunalului până astăzi, valoarea imobilelor a scăzut, urmează ca Curtea să fie seamă de această scădere și să determine — eventual cu ajutorul unei expertize — proporția acestei scăderi de valoare.

Având în vedere că Tribunalul în fixarea quantumului sumei ce trebuie depusă de reclamant a luat în considerație cifra evaluării imobilului la data expertizării, iar nu dela data intentării acțiunii, așa după cum chiar reclamantul a cerut, astfel că o nouă evaluare acum în raport cu prețurile de astăzi nu-și mai poate avea rațiunea, mai ales că din moment ce apelul lui Dumitru I. Gh. Demetrescu respingându-se, sentința tribunalului a căpătat putere definitivă.

Că deci și cererea făcută de intimatul Maior Dumitrescu prin aderarea sa la apel urmează a fi respinsă.

Pentru aceste motive redactate de D-I Consilier Siliu Rădulescu respinge.

Semnați: *Pandele Theodorescu, Al. Liciu, S. Rădulescu.*

TRIBUNALUL ILFOV S. III-a CIV. COR.

Audiența dela 5 Octombrie 1931

Președinția D-lui Șt. Stoenescu, președinte

Maria Michler azi Maria Hain cu Soc. Creditul Carbonifer

STATUT PERSONAL.— STRAINI AFLATORI ÎN ROMANIA.— STAREA CIVILĂ ȘI CAPACITATEA ACESTORA. — ART. 2 COD. CIVIL.

STATUT REAL.— LEGI TERITORIALE.— SFERA LOR DE APLICATIE.— ART. 2 COD. CIVIL.

CONTRACTE ȘI CONVENȚIUNI.— AUTONOMIA VOINȚEI PĂRȚILOR CONTRACTANTE. — LEGI PRIVITOARE LA CAPACITATEA PERSOANELOR ȘI ORDINEA PUBLICĂ.

1°. Cu toate că art. 2 cod. civil român, cuprinde o lacună cu privire la străinii aflători în România, nedispunând nimic în ce privește legea care reglementează starea civilă și capacitatea acestora, totuși, în virtutea principiului reciprocității, e neîndoelnic că legea națională a străinului va fi cea care se va aplica pentru determinarea capacității sale, chiar când străinul își exercită drepturile sale asupra unui imobil situat în România.

2°. Potrivit principiului autonomiei voinței părților contractante, se admite în dreptul internațional privat, că părțile pot determina prin însăși convențiunea lor, legea careia înțeleg să se supună; această libertate a voinței părților se limitează însă numai la legile supletive menite să completeze convențiunea lor acolo unde ele nu au hotărât, căci principiul autonomiei voinței părților contractante nu se poate aplica legilor cu caracter obligatoriu, precum legile relative la capacitatea persoanelor și ordinea publică, a căror dispozițiuni prin aplicarea lor internațională nu pot deveni facultative și nu e permis părților să se sustragă acestor dispozițiuni prin simpla lor voință.

No. 1086. Respinsă ca nefundată acțiunea civilă intentată de Maria Michler azi Maria Hain în proces cu Inginer Capriel Soc. Creditul Carbonifer și alții.

Tribunalul,

Asupra acțiunii intentată cu petiția înregistrată la No. 10869/929 de Maria Michler, prin căsătorie E. Hein cu autorizația soțului său Emil Hain, cu domiciliul în București str. Maria Roseti No. 53, la d-I avocat V. Hileard, personal și în calitate de unică moștenitoare a lui Alfred Michler, contra d lor Inginer Iosef Capriel, din București str. Visarion No. 5, Hortansa C. Costandache și Constantin Costandache soț pentru autorizare, în calitate de legatară universală a lui Titus Enacovici, domiciliat în București Aleea Suter 23, Dimitrie Tacu din comuna Frăsulenii Jud. Iași, Constantin Petrescu, domiciliat în Ploești str. C. Stoicescu și Societatea Creditul Carbonifer prin reprezentanții săi, cu sediul în București B-dul Domniței No. 48, în calitate de actuală detentoare a drepturilor imobiliare de exploatare și concesiuni asupra minelor unite Assau Comănești din Jud. Bacău.

Având în vedere susținerile orale și scrise ale părților și examinând actele din dosar.

Considerând că în fapt se stabilesc următoarele: prin actul autentificat la No. 5797 din 2 Aprilie 1916 de acest Tribunal Secția Notariat, August Roter personal și în calitate de mandatar al moșt. def. Iosif Roter și Iosif Roter și anume: Konrad Roter, Albin Roter, Alfred Michler, reprezentați prin curatorul său Emil Linche, Maria Michler, reprezentată prin tutorele său Carl Seidel și Maria Alscher precum și ca procurator al inginerului Iulius Roter, cedează și vinde părților toate concesiunile, toate cesunile de concesiuni și toate drepturile de orice natură privitoare la minele de cărbuni ce se găsesc în comunele Asău și Comănești numite minele Unite „Asău-Comănești“ din Jud. Bacău, obținute prin titlurile menționate în sus citatul act de vânzare, aflat în copie la dosar, precum și toate liniile de decaville cu vagonetele lor, toate mașinile, clădirile, materialele, instrumentele de exploatare, toate planurile și profilurile, cu un cuvânt întreg inventarul și materialele afate pe șantier.

Printre vânzători se aflau, minora Maria Michler, reprezentată prin tutore și fratele său absent Alfred Michler prin curatorale său.

Atât minora cât și absentul erau supuși austriaci și procuratorul lor se obliga să producă ratificarea vânzării de către Tribunalul lor tutelar. În anul 1920,

se constituie Societatea Anonimă Creditul Carbonifer în care oumpărătorii drepturilor asupra minei Asău. împreună cu alții, aduc ca aport concesiunile lor miniere.

La 18 Martie 1929, fosta minoră Maria Michler, căsătorită Hain, introduce acțiunea de față personal și în calitate de unică moștenitoare a lui Alfred Michler, absent la data încheierii actului de vânzare și al cărui deces se stabilise între timp.

Având în vedere că prin acțiunea sa reclamanta a cerut anularea actului de vânzare mai sus vorbit pentru o treime reprezentând părțile sale indivize, întemeindu-și cererea pe considerațiunea că la vânzarea drepturilor ce i se cuvin s'au violat dispozițiunile art. 111 și 113 din codul civil român și 623 pr. civ. care nu permit vânzarea averii imobiliare a unui absent și ale art. 401, 402 codul civil român și 681, 682 și 683 pr. civ. română, care nu îngăduesc înstrăinarea avrei minorului, fără respectarea formalităților de prealabilă autorizare și a formelor de licitație publică prevăzute de art. 403, 404 din codul civil român și 684 din codul de procedură română, precum și a celor prevăzute de art. 409, 911, 730 și 747 codul civil român și 691 din procedura civilă română, întrucât vânzarea avea și caracterul unei eșiri din indiviziune: oral reclamanta și a întemeiat acțiunea și pe nerespectarea dispozițiilor codului civil austriac referitoare la vânzarea averii minorilor și absenților.

Considerând că în apărare, pârâtele prezinte, Societatea Creditul Carbonifer și Hortansa Costandache au obiectat că temeiul acțiunii reclamantei este nefondat, de oarece nu dispozițiunile legii române se aplică în speță, ci legea națională a reclamantei, care fiind supusă austriacă la data contractării vânzării, numai formalitățile prevăzute de codul civil austriac pentru abilitatea incapabililor trebuiau respectate, nu acelea cerute de legea română și cum reclamanta nu s'a plâns la violarea legii sale naționale prin acțiune, nu mai poate să-și sprijine acțiunea pe dispozițiunile codului austriac, conform legii de accelerare.

Astfel fiind, Tribunalul urmează să cerceteze față de calitatea necontestată de străini supuși austriaci a reclamantei, și a lui Alfred Michler la data încheierii actului, care sunt regulile de drept care urmau a fi observate pentru abilitarea reprezentanților respectivi cari au contractat vânzarea către pârâți în numele incapabilei și a absentului. față de împrejurarea că bunurile ce au fost înstrăinate se aflau pe teritoriul statului Român.

Considerând că în rezolvarea conflictelor de legi ce se pot ivi în dreptul național privat s'au împărțit dispozițiunile legale în 2 grupe, în așa numitele statute reale și personale, cele relative la imobile fiind cuprinse în statutul real, iar cele relative la starea civilă și capacitatea persoanelor în cel personal, după distincțiunea ce se făcea de autorii statutarei Italiani din secolul al XIII, hotărându-se aplicabilitatea teritorială a primelor și îngăduindu-se extinderea în afara teritoriului național a celor din urmă ca o consecință a principiului fundamental al dreptului internațional, acela al respectului reciproc al suveranității statelor, fără de care conflictele de legi ar rămâne insolubile.

Având în vedere că în dreptul internațional privat modern regula că dispozițiunile legale care urmăresc interesul și protecția individului fac parte din statutul personal și aplicațiunea lor integrală extrateritorială, nu suferă discuțiune, astfel că principiul preconizat de vechii statutarei, în baza căreia ori de câte

ori regulile de capacitate erau în conflict cu acelea referitoare la imobile, cele dintâi cedau și se menținea aplicarea legii teritoriale, este astăzi abandonat în virtutea unui curent nou de idei fondat pe o concepțiune modernă a Statelor, cari sunt considerente ca reprezentând o națiune, adică o grupare a indivizilor, Statul reprezentând înainte de toate națiunea, și prin consecință legile sunt considerate în principiu personale fiind făcute pentru persoane (Planiol II. 195 pag. 72).

Considerând că în discuțiunile care au avut loc în această privință, divergența de opinii între doctrina și jurisprudența modernă, — cari sunt de acord asupra aplicațiunii teritoriale a legilor ori de câte ori conflictul este referitor la dispozițiuni de Poliție și siguranță interioară, la exercițiul drepturilor publice la organizația proprietăților funciare, într'un cuvânt la legile de ordine publică a statelor, — subsistă numai în privința succesiunilor cărora jurisprudența le aplică legea statului unde defunctul și-a avut domiciliul în ceia ce privește averea imobiliară, tendința doctrinei noi fiind însă spre aplicarea legii naționale în această materie (vezi P. Misir, curs de drept internațional privat).

Considerând că legiuitorul român imitând pe cel francez a introdus în art. 2 din codul civil același principiu din art. 3 codul civil francez, edicând că numai imobilele aflătoare în cuprinsul teritoriului României sunt supuse legilor române, chiar când ele se posedă de străini și că legile relative la starea civilă și capacitatea persoanelor urmăresc pe români chiar când ei își au reședința în străinătate, cu alte cuvinte legiuitorul român aplică în ceia ce privește regulile relative la proprietatea funciară exercitată asupra unei părți din teritoriul național, statutul real și în ceia ce privește starea civilă și capacitatea supușilor săi, statutul personal.

Având în vedere că deși art. 2 cod civil român român cuprinde o lacună în ceia ce privește străinii aflători în România, nedispunând nimic în ceia ce privește legea care reglementează starea civilă și capacitatea acestora, totuși în virtutea principiului reciprocității e neîndoelnic că legea națională a străinului va fi aceea care se va aplica, soluțiune admisă fără discuțiune în interpretarea art. 3 din codul civil francez care are aceeași redacțiune ca și art. 2 din codul nostru civil.

Considerând că prin interpretarea dispozițiilor art. mai sus citat nu se poate ajunge la soluțiunea susținută de reclamantă, adică la aceea că legiuitorul român ar fi adoptat teoria teritorialității integrale a tuturor dispozițiilor legate de un imobil aflător în România, astfel că și formele de valabilitatea unui incapabil străin care și-ar înstrăina un imobil aflător în România ar fi guvernate de legea română.

Intr'adevăr pe de o parte din textul legii nu rezultă distincțiunea care se făcea de vechii statutarei și dacă legiuitorul ar fi voit-o ar fi spus-o, iar pe de alta, din însăși termenii întrebunțați de legiuitor care se raportează numai la imobile, precum și din rațiunea textului care este bazată pe ideea că imobilele fiind o porțiune a teritoriului național e natural că legea teritorială să le guverneze, reese neîndoelnic că voința legiuitorului este că legea română să reguleze numai condițiunea juridică a imobilelor, organizația funciară a proprietăților imobiliare; cu alte cuvinte legiuitorul consideră ca legi teritoriale toate dispozițiunile referitoare la imobile precum acelea referitoare la clasarea și definirea imobilelor, la natura și efectele diferitelor drepturi asupra lor, la căile de

executare imobiliară, la diferitele moduri de transmisiune fără considerațiune de persoana căreia îi aparțin, a cărei capacitate de a-și exercita drepturile asupra bunului se va determina după legea sa națională, principiu pus în aliniatul al II al art. 2 cod. civil român aplicabil după cum am arătat mai sus și străinilor aflători în România și nu e nici o rațiune să se aplice legea română pentru determinarea capacității străinului numai fiindcă exercită drepturile sale asupra unui imobil situat în România și astfel să fie considerat capabil sau incapabil după cum i se va aplica una sau alta din legiuri.

Considerând că a decide contrariu ar însemna să interpretăm textul art. 2 cod civil român în afară de rațiunea lui și contra principiilor moderne de drept internațional privat, care fixează regule dictate de logică și de bună orânduială internațională precum și a ajunge la un străniu rezultat potrivit căruia un incapabil străin ar trebui să se supună la atâtea norme de abilitare câte bunuri imobile ar avea, dacă acestea ar fi situate în țări diferite, contrar principiului unității patrimoniului.

Considerând că de asemeni. regula preconizată de reclamantă, după care atunci când străinul face acte juridice asupra unui imobil dintrun Stat străin, capacitatea sa este guvernată de legea situației imobilului, pe baza principiului statutelor mult discutate, nu-și pot avea aplicațiunea în lipsa unui text al legii noastre pozitive, de oarece nu este dictat nici de rațiune și nici de vreo dispozițiune a vechii noastre legiuri la care s'a referit reclamanta în susținerea tezei sale.

Considerând că argumentul de logică pe care se bazează jurisprudența pentru a susține aplicațiunea legii teritoriale în materie de succesiune imobiliară susținut pe considerațiunea că în legislația română proprietatea imobiliară este socotită ca având o importanță specială, de oarece este în atingere cu chestiuni de ordinea publică, dacă poate să fie aplicat în materie de transmisiunea imobilelor prin succesinne, care este coprinsă în noțiunea de condiune juridică a imobilelor, fiind pusă în legătură cu organizarea funciară a imobilelor, nu-și poate avea aplicațiunea în speță, fiindcă regulele de abilitarea incapabilului străin precum și acelea referitoare la averea absentului străin n'au nimic comun cu ordinea publică internă pentru justificarea aplicării legii teritoriale, ele fiind norme de protecțiunea intereselor individuale și prin urmare prin excelență din domeniul statutului personal.

Având în vedere că art. 396 din codul Calimachi la care a recurs reclamanta spre a învedera aplicațiunea legii teritoriale în speță, nu poate servi acestui scop, de oarece nici acest text nu cuprinde mai mult decât art. 2 cod civil român, având următoarea redacțiune: „nemișcătoarele lucruri sunt supuse legilor unde se află, iar toate celelalte sunt supuse acelor legi, cărora este supusă persoana proprietarului lor”, astfel că robirea statutului personal de cel real în speță, nu este învederată nici prin dispozițiunile codului Calimach,

Considerând că susținerea reclamantului că vânzarea a cărei a cărei anulare se cere, ar fi avut caracterul unei eșiri din indiviziune, astfel că aplicarea legii române a fi învederată, nu e cu nimic justificată, deoarece nici din actul de vânzare, nici din vre-un alt act nu reese aceasta.

Acestea fiind principiile codului român, să examinăm dispozițiile codului austriac spre a vedea dacă prescriu alte norme în privința capacității austriacilor ce contractează în țară streină,

Considerând că potrivit art. 14 din codul civil austriac legile civile obligă pe toți cetățenii provinciilor pentru care au fost promugate și aceștia rămân supuși legilor lor pentru toate actele și afacerile întreprinse în afară de teritoriul statului, întrucât restrâng capacitatea lor personală și întrucât zisele acte și afaceri au să mai producă încă efectele lor legale în aceste provincii, iar în ceea ce privește capacitatea străinului, codul austriac consacră aplicabilitatea legii domiciliului străinului sau a locului nașterii sale când nu are domiciliul stabil.

Având în vedere că din examinarea art. 4 rezultă neîndoelnic că legiuitorul austriac a adoptat în privința capacității supușilor austriaci aflați în streinătate, același principiu al legii naționale și nu se poate susține că acest principiu își are aplicațiunea numai pentru cazul când actele încheiate în țară streină și-ar produce efectele numai în Austria, cum susține reclamanta, căci ar însemna că în cazurile când actele încheiate de austriac în țară străină și-ar produce efectele și în țara în care s'au încheiat și în Austria, capacitatea austriacului ar fi supusă la 2 legi, ceea ce ar fi un non sens. Că în orice caz din faptul că legiuitorul austriac n'a prevăzut în art. 4 și cazul când efectele actului încheiat în țară streină nu s'ar produce în Austria, nu se poate deduce că el a adoptat principiul *lex rei sitae* în această din urmă ipoteză, astfel că în lipsa unei dispozițiuni a legii pozitive, problema cată a se rezolvi după principiile dreptului internațional privat, bazate pe argumente de logică, cari pledează pentru aplicarea legii naționale în ceea ce privește capacitatea individului, care nu poate fi decât una și aceeași ori unde s'ar afla și nu e nici un motiv de a decide altfel, cu atât mai mult cu cât principiul legii naționale este prevăzut în art. 4 din codul austriac.

Considerând că nici dispozițiunile art. 34 din codul civil austriac invocat de reclamantă în susținerea cererii sale, nu ne îndreptătesc să deducem că în speța ce ne preocupă se aplică legea română în privința normelor de urmat pentru înstrăinarea bunurilor imobile ale reclamantei aflătoare în România, de oarece principiul legii domiciliului pus în articolul mai sus citat pentru regularea capacității străinului aflător în Austria, nu e singurul admis de legiuitorul austriac, fapt ce rezultă din întrebuintarea termenului „în general” ceea ce denotă că legea austriacă îngăduie și principiul legii naționale admis de Jurisprudența austriacă, după cum a învederat pârâta prin producerea deciziunii din 4 Ianuarie 1870, a Curței supreme din Viena.

Având în vedere că chiar dacă s'ar împărtași teza reclamantei în interpretarea art. 34 din codul civil austriac, totuși în speță ajungem tot la aplicarea codului austriac, întrucât e necontestat că la data confecționării actului de vânzare, reclamanta domicilia în Austria, iar Alfred Michler era născut în această țară unde își avusese și ultimul domiciliu, astfel că în baza principiului reciprocității, neputându-se aplica decât aceleași norme din art. 34 cod. civil austriac, care prevede în ceea ce privește capacitatea străinului legea domiciliului sau a nașterii ne vom conduce după legea domiciliului reclamante și a lui A. Michler, care este legea austriacă.

Considerând că dispozițiunile art. 225 și 280 din codul austriac la care s'a referit reclamantul nu pot schimba principiile clare mai sus expuse, de oarece aceste texte nu conțin decât regule de procedură, referitoare la administrațiunea bunurilor imobiliare al minorilor și absenților aflate în țară străină, fără să

împieteze cu nimic asupra regulilor de capacitate care sunt tratate în alte articole din cod.

Având în vedere că spre a învedera aplicabilitatea legii române, în speță reclamanta a invocat și principiul autonomiei voinței părților contractante cari prin însuși actul de vânzare și-au ales competența instanțelor din Jud. Ilfov, pentru rezolvirea oricăror diferende s'ar ivi între dânsese, de unde ar rezulta că au înțeles să se supună legii române.

Considerând că potrivit principiului mai sus invocat, se admite în dreptul internațional privat că părțile să determine prin însăși convențiunea lor legea căreia înțeleg să se supună, însă această libertate a voinței părților se limitează la legele supletive menite să completeze convențiunea lor, acolo unde ele n'au hotărât, și cari sunt facultative în sensul că părțile pot să deroge prin convențiune dela dispozițiunile lor.

Având în vedere că este constant în doctrină că acest principiu nu se poate aplica legilor cu caracter obligatoriu și între acestea se enumără legile relative la capacitatea persoanelor, la ordinea publică, la formele extrinseci, la anularea convențiunilor pentru viciu de consimțământ, etc., dispozițiuni cari nu pot deveni facultative prin aplicarea lor internațională și nu e permis părților să se sustragă acestor dispozițiuni prin simpla lor voință, astfel că chiar dacă am admite alături de reclamantă, că în speță părțile s'au referit la legea română în ceia ce privește normele de abilitate incapabililor cari contractau cu părâții, această convențiune nu poate avea rezultatul voit de reclamantă pentru bunul motiv că regulile prevăzute de legea ei națională nu pot fi înlăturate prin voința părților.

Că dar, din combinarea principiilor puse în cele două legi, legea română și legea austriacă și examinarea lor la lumina normelor de drept internațional privat, rezultând neîndoelnic, că legea austriacă e aceea care a guvernât capacitatea de a dispune a vânzătorilor, temeiul acțiunii reclamantei sprijinit pe dispozițiunile legii române este nefondat.

Considerând că în această instanță nu se mai poate discuta motivul nou invocat de reclamantă în concluziunile orale consistând în nerespectarea legii ei naționale, de oarece reclamanta nu și-a întemeiat acțiunea și pe dispozițiunile legii austriace și nici nu și-a complectat-o la primul termen de înfățișare potrivit art. 4 din legea de accelerare în vigoare iar părâții n'au primit discuțiunea pentru acest motiv.

Având în vedere că obiecțiunea reclamantei că discuțiunea legii austriace ar constitui o apărare contra susținerilor părâtei permisă de art. 20 din legea de accelerare, este fără temei, de oarece chesțiunea violării legii naționale constituie un nou motiv de anularea contractului de vânzare, care n'a fost invocat prin petiția de introducerea acțiunii și nu un simplu mijloc de apărare în drept întrucât pe baza acestei susțineri se cere admiterea acțiunii și nu înlăturarea obiecțiunilor ridicate de părâți.

Astfel fiind, acțiunea cată a fi respinsă ca neîntemeiată pentru aceste considerațiuni, nemai cercețându-se celelalte obiecțiuni făcute de părâți.

Apreciind asupra cheltuelilor de judecată, Tribunalul le fixează la suma de 10.000 lei.

Pentru aceste motive, redactate de D-I Judecător C. Duma, respinge.

Semnați: St. Stoenescu, C. Duma.

Bibliografie

A apărut :

Volumul VIII

Codul Civil Adnotat

de

C. HAMANGIU

și

N. GEORGEAN

Doctrina

— Franceză și Română —

(art. 1073 — 1390)

Operă premiată de Academia Română cu marele premiu al Statului „Gh. Asachi”.

Costul lei 500 (Vol. 1—4 câte 400 lei ; Vol. 5—7 câte 300 lei).

* * *

Recomandăm cititorilor noștri :

Stabilitatea Dreptului

în

Sucesiunea Legilor

Retroactivitatea.—Aplicația imediată a legii noi.—Supraviețuirea legii vechi.—Nerecruactivitatea

în

Dreptul român, comparat și interprovincial

Excelentă lucrare de drept datorită distinsului profesor al Facultății de Drept din Iași: P. Vasilescu.

Institut de Arte Grafice N. V. Ștefaniu. Iași, 1933.

PREȚUL LEI 150

* * *

La 6 Aprilie, a apărut o nouă revistă de drept :

Repertoriu

de

Jurisprudență Administrativă

care va apare săptămânal sub competența conducere a D-lor I. H. Vermeulen, Richard Hutschneker și P. Alexandrescu-Roman

Abonamentul anual : Magistrați 500 lei, avocați 600 lei, instituțiuni 1000 lei. — Exemplarul 20 lei, Redacția și Ad-ția : București, Str. Vasile Lascăr, 18

Revista „DREPTUL” întâmpină cu simpatie multă pe noul său confrate și îi urează o lungă existență.